

ՀԻՇԱՏԱԿԻ ԽՈՍՔԵՐ
ԳԱՐԵԳԻՆ Ա
ՎԵՀԱՓԱՌԻ ՎԱԽՉԱՆՄԱՆ
ԱՌԻԹՈՎ

ՆՈՐԻՆ ՍՐՔՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱՐԴՈՒՂԻՄԵՈՍ Ա
և Պոլսի Տիեզերական պատրիարք

ԽՈՍՔ ՀԻՇԱՏԱԿԻ*

Չերդ Ամենապատվություն,

Սիրեցյալ թույրեր և եղբայրներ ի Տեր,

Այսօր մենք հավաքվել ենք այստեղ՝ Հայոց Պատրիարքարանի պատմական այս Տաճարում, որպեսզի աղոթենք և հարգենք Աստծո Արքայություն փոխադրված հանգուցյալ Շայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի հիշատակը: Գարեգին Կաթողիկոսը սիրեցյալ եղբայր և ընկեր էր ի Քրիստոս, և մենք բացառիկ հնարավորություն ենք ունեցել ճանաչելու և երկար տարիներ շարունակ տարբեր առիթներով անձնապես հանդիպելու իրեն՝ առաջին անգամ իբրև Կիլիկիո Կաթողիկոս, ապա՝ իբրև Շայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս: Մեր մեջ դեռևս թարմ են Ատամբուլի Մայր եկեղեցի իր վերջին այցելության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին կատարած մեր փոխադարձ այցելության ջերմ հիշողությունները: Մենք հատկապես հիշում ենք իր սիրալիրությունը, իր սերն ու բարեկամությունը:

Իբրև աշխարհասփյուռ Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու Առաջնորդ, Գարեգին Կաթողիկոսը եկեղեցական շրջանակներում պարզության և եռանդի ձայնն էր, և իր ընտրությունը, որպես Շայրագույն Պատրիարք, բարձրակետն էր փայլուն այն գործունեության, որի ընթացքում նա երկար ժամանակ ծառայեց իբրև Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոս՝ տարածելով իր գիտակազմ համբավն ու էկումենիկ ասպարեզում բերելով իր ակնառու առաջնորդությունը:

Շատերը պիտի հիշեն նրան ժողովներից և միջազգային համագումարներին մասնակցելիս, իր փափուկ, իր խոնարհությամբ և իր մեծ եռանդով: Տարիներ շարունակ Գարեգին Կաթողիկոսը զբաղեցրել է եկեղեցիների Համաշխարհային խորհրդի ղեկավար մարմինների բարձր և պատասխանատու պաշտոնները: Նա եղել է ԵՊԽ-ի համանախագահներից մեկը:

Էկումենիկ այս մեծ ռափիրան, Տիրոջ հոգեկանության լիության մեջ արմատացած խորը քրիստոնեական հավատքով և Սուրբ Հոգու առաջնորդությամբ մեզ զգալի թվով էկումենիկ գրվածքներ և աշխատանքներ մատուցեց: Դրանցից ոմանք ուղղված են կոնկրետ Ուղղափառության դիվեմային, ուրիշներն առնչվում են ածանցյալ խնդիրներին, բայց բոլորն էլ ներկայացնում են այն ճանապարհը, որով հնագույն քրիստոնեական ավանդությունը, այս դեպքում՝ Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցին, կարող է ընդհանուր էկումենիկ շարժմանը մատուցել իմաստություն և առաջնորդություն:

Գարեգին Կաթողիկոսը ծառայեց Քրիստոսի եկեղեցուն իր առաքելության և հավատքի անմնացորդ նվիրվածությամբ, իբրև հույսի աղբյուր, սիրո և համբերության, հաստատականության և համայն մարդկության վերանորոգության, մեր Տիրոջ վարդապետության ընտրյալ անոթ: Նա քաջությամբ և հանդուժմով պայքարեց այն նվիրական նպատակի համար, որ քրիստոնեու-

* Խոսված Գումգափուի (Ատամբուլ) հայոց Պատրիարքամիստ Սուրբ Աստվածածին Եմնոնցուն՝ հուլիսի մեկին:

թյունը պետք է հաղթահարի անցյալի իր բաժանումներն ու թշնամությունները և փնտրի եկեղեցու միությունը, որի համար մենք բոլորս աղոթում ենք:

Էկումենիկ համայնքին ուղղված հողվածների իր վերջին ժողովածուն, որը հրատարակվել է անցյալ տարի Նյու Յորքում, վերնագրված է «Եվ Մավակը շարժվում էր ալիքների վրա»: Իր հիվանդության պատճառած անձնական տառապանքի շրջանից հետո, Մա մեզանից դեպի խաղաղություն հեռացավ «իր սեփական 'Մավակով'» լի ապագայի հույսերով և տեսիլքներով Ոոր հազարամյակին մեր մոտենալու ընթացքին:

Տիեզերական Պատրիարքության և անձնապես մեր անունից արտահայտում ենք մեր խորը վիշտն ու անկեղծ ցավակցություններն իր եկեղեցուն, իր առաջնորդներին, իր հոգևորականներին և Աստծո ողջ հայ ժողովրդին ամբողջ աշխարհով մեկ:

Մենք ամենքս սրտանց աղոթում ենք մեր միակ Տիրոջն ու ճշմարիտ Աստծուն, Որը հարություն է առել մեռելներից և որպես Ամսահ Թագավոր իշխանություն ունի ողջերի և մեռյալների վրա, որպեսզի Նա մեզանից հեռացած Գարեգին Կաթողիկոս Պատրիարքի հոգին հաստատի երկնաբնականների մեջ, որպեսզի Նա հանգիստ տա իրեն Աբրահամի գոգում և դասի արդարների թվում:

Թող Քո հիշատակը, սիրեցյալ եղբայր Գարեգին Կաթողիկոս-Պատրիարք, լինի հավերժ, քանզի Քեզ վայել է երանություն և անմահ հիշատակ: Ամեն:

Այս Ի դարի մեր փորձառություններն ու Էկումենիկ առաքելությունը իր բոլոր ամենաարժեքավոր նվաճումներով Հանդերձ տառապել է մի տեսակ վախից, որը որպես մասնավոր Եկեղեցիներ ~~խնայող~~ ~~կայուն~~ վախն է: Տիեզերականությունն ու անջատվողականությունը նեղքնապես ու լուռ պատերազմի մեջ են եղել իրար դեմ Էկումենիկ շարժման մեջ ներգրավված մեզանից շատերի եւ շարժման մեջ ընդգրկված մեր շատ Եկեղեցիների մեջ: Մեր Հիմնական ինդիքն այսօր կայանում է այդ ճեղքվածքը կամրջելու եւ այդ երկուղը փարատելու մեջ: Ես անձնապես զգում եմ, որ մենք պետք է մի ըմբռնողություն, մի աստվածաբանություն զարգացնենք, որտեղ մասնավորը տեսանելի ու կենդանի է մնալու տիեզերականի մեջ: Մասնավորը միշտ լինելու է մեզ Հետ մեր մարդկային փնտհի պատճառով: Այն Աստծո արարչագործություն մասն է: Մարդկային Էակները միմյանց Հետ նույնական չեն: Մեր Տիրոջ աշակերտները նույն արժանիքի, նույն մտքի, նույն Հոգու, նույն մարդկային ձեռավորման տեր չէին: Զանազանությունը, անգամ տարածայնությունները, սնահանաձայնությունները, վեճերը վաղ քրիստոնյաների կյանքի մասն էին: Երբ մենք խոսում ենք առաջին չորս դարերի «Չբաժանված Եկեղեցու» մասին, մենք պատմականորեն միաձե Եկեղեցի չենք պատկերացում: Ներքին վեճերը, անգամ Հերձվածները մասն էին այդ մեկ «չբաժանված Եկեղեցու»: Սակայն տիրապետող գիտակցությունը, որ Եկեղեցուն մեկ էր պաճում, Մեկ Զրիստոսի, Մեկ Եկեղեցու պատկանելու գիտակցությունն էր:

ԳՐԵԳԻՆ Ա ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

«Եւրոպիան», 1997, Զ-Է, էջ 47: